

برنامه درسی

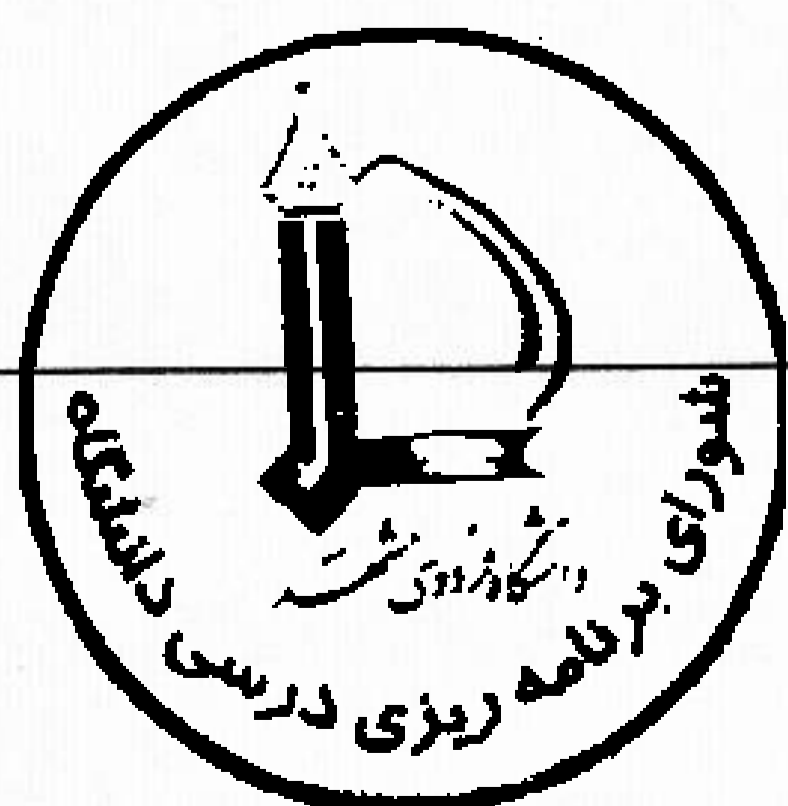
رشته : فقه سیاسی

دوره : کارشناسی ارشد

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۵/۰۷/۰۵ شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه

این برنامه براساس آیین نامه شماره ۲۱/۲۳۸۰۶ وزارت علوم تحقیقات و فناوری در خصوص تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاه های دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی دانشکده الهیات و معارف اسلامی تدوین شده و در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۰۷/۰۵ شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه فردوسی مشهد

رشته: فقه سیاسی

مقطع: کارشناسی ارشد

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد که توسط اعضای هیات علمی گروه آموزشی فقه و مبانی حقوق اسلامی تدوین شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.

- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
- هر نوع تغییر در برنامه درسی مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه برسد.

مرتضی کرمی

مسئول کمیته تخصصی برنامه درسی دانشگاه

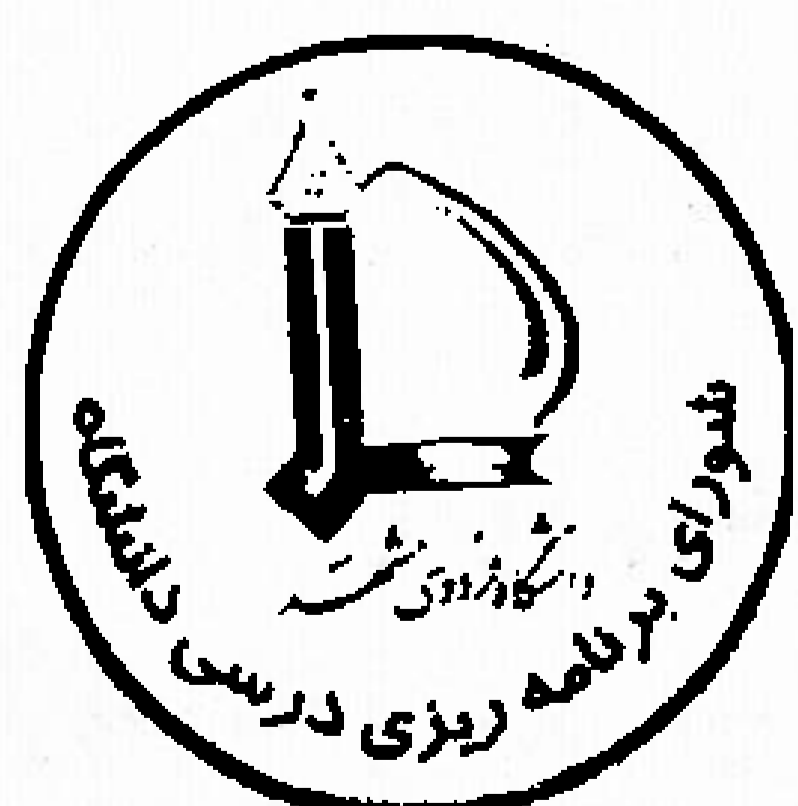
محمد رضا هاشمی

معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

رأی صادره جلسه مورخ ۱۳۹۵/۰۷/۰۵ شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه در مورد بازنگری برنامه درسی فقه سیاسی در مقطع کارشناسی ارشد صحیح است. به واحد ذیربط ابلاغ شود.

محمد کافی

رئیس دانشگاه

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

شورای برنامه ریزی درسی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل درس های

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: فقه سیاسی

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

شورای برنامه ریزی درسی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل درس های

دوره: کارشناسی ارشد

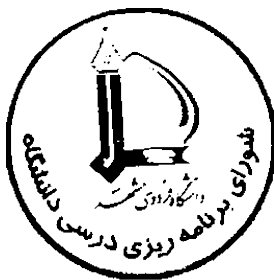
رشته: فقه سیاسی

فصل اول:

مشخصات کلی

عنوان رشته: فقه سیاسی

دولت در جامعه‌ی اسلامی همانند دیگر جوامع بشری، نه تنها بیانگر وجود مجموعه‌ای از نهادهاست، بلکه حاکی از وجود نگرش‌ها و شیوه‌های خاصی از اعمال و رفتار است که منحصراً مدنیت اسلامی خوانده می‌شود. دولت اسلامی دارای برخی مختصات هندسی و ویژگی‌های منحصر به فرد است که فهم و درک آن، در گروی فهم نظریه‌های فقهی و کلامی است. بر این اساس، تلاش در جهت آشنایی عمیق با هندسه‌ی سیاسی در اسلام که بخش عمده‌ای از آن با فهم تعالیم و نظام فقهی دولت، قابل دریافت است، انکارناپذیر است. از همین رهگذر، رشته فقه سیاسی متکفل بحث از سیستم سیاسی اداری اسلام، روابط دولت و ملت، روابط با سایر ملل در شرایط جنگ و صلح و مناسبات حقوقی میان ملل و مانند آن است.

هدف رشته:

- تخصصی کردن مطالعات دانشجویان فقه در حوزه‌ی فقه سیاسی
- تعمیق اطلاعات دانشجویان در حوزه‌های تخصصی یاد شده
- پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه‌ی علمی کشور در حوزه‌ی فقه سیاسی
- آشنایی تحلیلی و تخصصی با فقه مدنی در زمینه‌های: مفهوم نظام سیاسی و دولت، نظریه‌های دولت در اسلام، نظریه‌های نظام سیاسی اهل سنت (خلافت قدیم و جدید)، نظریه‌های نظام سیاسی شیعه
- تقویت انگیزه و گرایش‌های دانشجویان دوره به شناسایی و حل مشکلات فقه سیاسی با توجه به تحولات نو شونده در این حوزه
- ایجاد تمایل به پاسخ‌گویی به شبهات و چالش‌های مطرح شده در ارتباط با توان پاسخ‌گویی فقه اسلامی به موضوعات حوزه‌ی فقه سیاسی
- ایجاد علاقه به فقه اسلامی به عنوان مولد یک نظام سیاسی پویا و کارآمد

ضرورت و اهمیت رشته:

هر جامعه‌ای برای بقا، نیازمند حاکمیت و دولت است؛ اسلام از آغاز با رهیافتی سیاسی پا به عرصه‌ی وجود گذاشت و پیامبر(ص) افزون بر رسالت و جنبه‌های دیگر، شخصیتی کاملاً سیاسی بود. تحولات پس از پیامبر هم عمدتاً خاستگاه سیاسی دارند. فقه اسلامی نیز به مباحث سیاسی بی توجه نبوده است ولی نیازمند نگاه‌های تازه نیز هست. امروزه توجیه نظریه‌ی ولایت فقیه و حاکمیت فقیهان، که پشتوانه‌ی نظری نظام جمهوری اسلامی ایران است، نیازمند تحلیل و بررسی‌های عمیق و همه جانبه است و این مهم بدون تشکیل کرسی‌های علمی در دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه به ویژه در مقاطع تحصیلات تکمیلی امکان ناپذیر است. با توجه به این که دانشجویان رشته‌ی فقه در دوره‌ی کارشناسی، با کلیات موضوعات فقهی و متدولوژی استنباط احکام آشنا می‌شوند، بایسته است تا در مقاطع بالاتر به گونه‌ای تخصصی‌تر و تحلیلی با این مباحث، درگیر شوند. دوره کارشناسی ارشد موجود، این نیاز آنان را اشباع نمی‌کند، زیرا ضمن ایجاد احساس تکراری بودن مباحث در دانشجویان، به علت گستره‌ی زیاد دامنه‌ی موضوعات، امکان عمق بخشی را نیز از آنان سلب می‌کند. از این رو تأسیس رشته‌ای خاص با رویکرد مباحث فقه سیاسی، برای پاسخ گویی به این نیاز رو به رشد، بسیار ضروری به نظر می‌رسد.

نقش، توانایی و شایستگی دانش آموختگان:

۱. توانایی‌های مهارتی:

- توانایی پژوهش و تولید علم در زمینه‌ی مسائل فقه سیاسی
- توانایی برنامه ریزی در مراکز و سازمان‌های مرتبط به عنوان صاحب نظر در فقه و حقوق اسلامی
- توانایی پاسخ گویی به چالش‌ها و شبهات موجود در زمینه‌ی موضوعات فقه سیاسی
- توانایی کمک به سیستم‌های قانون گذاری، سیاست خارجی کشور در حوزه‌ی موضوعات فقه سیاسی

۲. ظرفیت‌های شغلی فارغ التحصیلان دوره:

- امکان جذب در مراکز پژوهشی و تحقیقاتی وابسته به حوزه و دانشگاه
- امکان جذب در نهادهای اجرایی کشور به عنوان سفیر، دیپلمات، کارشناس مسائل سیاسی و ...
- امکان جذب در مراکز آموزشی به عنوان مدرس و استاد

طول دوره و شکل نظام

دوره‌ی کارشناسی ارشد ناپیوسته‌ی فقه مدنی شامل حداقل چهار نیم‌سال تحصیلی و حداکثر پنج نیم‌سال تحصیلی با احتساب پایان نامه است. این دوره به صورت تلفیقی آموزشی - پژوهشی برگزار می‌شود..

تعداد و نوع واحدها درسی:

هر دانشجو موظف است ۳۲ واحد تخصصی (با احتساب پایان نامه) را بگذرانند. جمع واحدهای ارائه شده، ۴۰ واحد است که دانشجو باید ۲۰ واحد را به صورت اجباری و ۶ واحد را با انتخاب از میان ۱۴ واحد دروس اختیاری بگذرانند. واحد پایان نامه نیز ۶ است.

شرایط و ضوابط ورود به دوره

همه داوطلبانی که در چارچوب مقررات سازمان سنجش آموزش کشور دارای شرایط لازم برای شرکت در آزمون کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق اسلامی و سایر کد رشته‌های همسو هستند، از جمله دارندگان مدرک کارشناسی رشته‌ی فقه و مبانی حقوق اسلامی، فقه و حقوق اسلامی، حقوق و یا سطح سه حوزه، می‌توانند در آزمون ورودی این رشته شرکت کنند. دارندگان مدرک کارشناسی از رشته‌های دیگر، در صورت قبولی در آزمون سراسری کارشناسی ارشد، بایستی بایستی دست کم دو درس تخصصی فقه و اصول از کارشناسی فقه و مبانی حقوق اسلامی را در چارچوب مقررات و به تشخیص گروه آموزشی، به عنوان پیش‌نیاز (جبرانی) بگذرانند.

فصل دوم:

واحدهای درسی و جداول دروس

جدول ۱- دروس جبرانی

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			پیشنیاز / همنیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	اصول فقه ۱	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴	ندارد
۲	اصول فقه ۲	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴	//
۳	اصول فقه ۳	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴	//
۴	اصول فقه ۴	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴	//
۵	فقه ۱	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴	//
۶	فقه ۲	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴	//
۷	فقه ۳	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴	//
۸	فقه ۴	۴	-	۴	۶۴	-	۶۴	//
جمع کل		۳۲	-	۳۲				

جدول ۲- دروس تخصصی

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			پیشنیاز/ همنیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	اصول فقه (منابع استنباط)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۲	اصول فقه (اصول عملیه)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۳	اصول فقه (تعارض ادله، اجتهاد و تقلید)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۴	نظریه‌های عمومی دولت در فقه شیعه	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۵	نظریه ولایت فقیه با رهیافت امام خمینی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۶	جنگ و صلح در فقه اسلامی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۷	آیات الاحکام سیاسی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۸	قواعد فقه سیاسی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۹	فقه و حقوق اساسی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۱۰	سیره سیاسی معصومان	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
جمع کل		۲۰	-	۲۰				

جدول ۳- دروس اختیاری

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات			پیشنیاز/ همنیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	اندیشه سیاسی فقیهان شیعه	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۲	انقلاب اسلامی و تأثیر آن بر اندیشه سیاسی معاصر	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۳	فقه و حقوق بین الملل	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۴	فقه و روابط بین الملل	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۵	فلسفه فقه سیاسی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۶	مناسبات فقها و حکمرانان در تاریخ	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
۷	بنیان‌های علم سیاست	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	//
جمع کل		۱۴	-	۱۴				

فصل سوم:

ویژگی های دروس

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): اصول فقه (منابع استنباط)

Principles of Jurisprudence (Resources of Extraction)

عنوان درس (انگلیسی):

پیشنهاد: دارد ندارد

نوع درس: الزامی

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

اهداف کلی درس

آشنایی نسبتاً تفصیلی با روش های استنباط احکام از طریق ژرف نگری در برخی مسائل اصول فقه

اهداف ویژه درس

آشنایی با منابع استنباط فقه سیاسی و حکومتی شامل: ، دلیل شرعی غیر لفظی، اجماع، شهرت، دلیل عقلی، قیاس، استحسان و استصلاح؛ ارتقای آگاهی و توانایی بکارگیری قواعد اصولی در استنباط فقهی

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمند سازی دانشجویان در فهم مباحث اصولی (منابع و روش های استنباط) و استفاده از آن در بررسی و تحلیل مباحث فقهی

سرفصل درس

- اصول فقه حکومتی، مفاهیم و کلیات
- دلیل شرعی غیر لفظی؛ مباحث: دلالت فعل، دلالت تقریر، سیره، سیره متشرعه، عرف، احراز وجدانی دلیل شرعی غیر لفظی
- اجماع
- شهرت
- دلیل عقلی
- قیاس
- استحسان
- استصلاح

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: + عملکردی: -	۲ نمره

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس- نرم افزار پاور پوینت- تخته وایت بورد- ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

گزیده ای از: *اصول الفقه*، محمدرضا مظفر؛ *طریق الوصول الی مهمات علم الاصول*، ناصر مکارم شیرازی؛ *فقه و عقل*، ابوالقاسم علیدوست؛ *احکام حکومتی و مصلحت*، سیف الله صرامی

- صدر، سید محمد باقر، *دروس فی علم الاصول (حلقه ثانیه)*، القاهره: دارالکتب المصریه، ۱۹۸۰م.

- فضلی، عبدالهادی، *دروس فی اصول فقه الامامیه*، بیروت: الغدیر، ۲۰۰۶م.

- سبحانی تبریزی، جعفر، *اصول الفقه المقارن فیما لانص فیه*، قم: مؤسسه الامام الصادق، ۱۳۸۳ش.

- حکیم، محمد تقی، *الاصول العامه للفقہ المقارن*، قم: المجمع العالمی لاهل البیت (ع)، ۱۴۱۸ق.

- اسلامی، رضا، *اصول فقه حکومتی*، قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، معاونت پژوهی، ۱۳۸۷ش.

- علیدوست، ابوالقاسم، *فقه و عرف*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۴ش.

- علیدوست، ابوالقاسم، *فقه و مصلحت*، تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلام، ۱۳۸۸ش.

- صرامی، سیف الله، *منابع قانونگذاری در حکومت اسلامی*، قم: بوستان کتاب قم، ۱۳۸۲ش.

منابع فرعی:

فوائد الاصول، محقق نائینی؛ *مصباح الاصول*، خویی؛ *انوار الهدایة*، امام خمینی؛ *اصول الفقه فی توبه الجدید*،

محمد جواد مغنیه؛ *مقاصد الشریعه الاسلامیه*، محمد طاهر بن عاشور

- انصاری، مرتضی، *فرائد الاصول*، قم: مؤسسه نشر اسلامی، ۱۳۶۵ش.

- صدر، سید محمد باقر، *دروس فی علم الاصول (حلقه ثالثه)*، القاهره: دارالکتب المصریه، ۱۹۸۰م.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com> ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>

۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir> ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): اصول فقه (اصول عملیه)

Principles of Jurisprudence (Practical Principles)

عنوان درس (انگلیسی):

پیشنیاز: دارد ندارد

نوع درس: الزامی

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

اهداف کلی درس

آشنایی نسبتاً تفصیلی با روش های استنباط احکام از طریق ژرف نگری در برخی مسائل اصول فقه

اهداف ویژه درس

آشنایی با بخشی از قواعد استنباط احکام سیاسی و حکومتی شامل: مباحث مربوط به تحدید مجاری اصول عملیه، قاعده ی اولیه و ثانویه در حالت شک، اصل برائت (ادله برائت؛ تحدید مفاد برائت و...)، اصل احتیاط (موارد لزوم عمل به احتیاط: شبهات بدویه قبل از فحص و یأس، موارد علم تفصیلی به تکلیف و شک در سقوط آن، امور مهمه و ...)، اصل تخییر، اصل استصحاب (تعریف، ارکان و ادله استصحاب؛ اصول و قواعد مشابه استصحاب، اقسام استصحاب و بررسی حجیت آن ها؛ ارتقای آگاهی و توانایی بکارگیری قواعد اصولی در استنباط فقه

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمند سازی دانشجویان در فهم مباحث اصول عملیه و استفاده از آن در بررسی و تحلیل مباحث فقهی

سرفصل درس

اصول عملیه: برائت، تخییر، احتیاط و استصحاب

- تحدید مجاری اصول
- قاعده ی اولیه و ثانویه در حالت شک
- اصل برائت (ادله برائت؛ تحدید مفاد برائت و قلمرو آن؛ برائت عقلی و نقلی، چالش برائت با نظریه حق الطاعه، ...)
- اصل احتیاط (موارد لزوم عمل به احتیاط: ۱) شبهات بدویه قبل از فحص و یأس، ۲) موارد علم تفصیلی به تکلیف، و شک در سقوط آن، ۳) امور مهمه ۴) شبهات همراه با علم اجمالی موثر، نسبت به تکلیف قاعده منجزیت علم اجمالی
- اصل تخییر
- اصل استصحاب: تعریف و ارکان استصحاب؛ ادله استصحاب؛ اصول و قواعد مشابه استصحاب (قاعده یقین، قاعده مقتضی و مانع؛ استصحاب قهقرائی، اصل عدم و مهمترین موارد آن)؛ تردید در حجیت برخی اقسام استصحاب (تردید در حجیت استصحاب حکم عقلی، استصحاب در مورد شك در مقتضی، استصحاب در مورد احکام کلی، استصحاب کلی، استصحاب در امور تدریجی، استصحاب تعلیقی، و استصحاب مثبت)

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان در استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

پروژه	آزمون نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
۲ نمره	نوشتاری: +	ندارد	۲ نمره
	عملکردی: -		

تجهیزات وامکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس- نرم افزار پاور پوینت- تخته وایت بورد- ویدئو پروژکتور

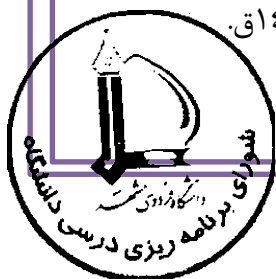
فهرست منابع

منابع اصلی:

- گزیده ای از: *اصول الفقه*، محمدرضا مظفر؛ *طریق الوصول الی مهمات علم الاصول*، ناصر مکارم شیرازی
- صدر، سید محمد باقر، *دروس فی علم الاصول (حلقه ثانیه)*، القاها: دارالکتب المصریه، ۱۹۸۰م.
- فضلی، عبدالهادی، *دروس فی اصول فقه الامامیه*، بیروت: الغدیر، ۲۰۰۶م.

منابع فرعی:

- *فوائد الاصول*، محقق نائینی؛ *مصباح الاصول*، ابوالقاسم خوئی؛ *اصول الفقه فی ثوبه الجدید*، محمد جواد مغنیه
- انصاری، مرتضی، *فرائد الاصول*، قم: مؤسسه نشراسلامی، ۱۳۶۵ش.
- صدر، سید محمد باقر، *دروس فی علم الاصول (حلقه ثالثه)*، القاها: دارالکتب المصریه، ۱۹۸۰م.
- حکیم، محمد تقی، *الاصول العامه للفقہ المقارن*، قم: المجمع العالمی لاهل البیت (ع)، ۱۴۱۸ق.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com>   ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>
۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir>   ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): اصول فقه (تعارض ادله، اجتهاد و تقلید)

عنوان درس (انگلیسی): Principles of Jurisprudence (Conflict of Reasons, Ijtihad and Imitation)

نوع درس: الزامی   پیشنهاد: دارد ندارد

تعداد واحد: ۲   نوع واحد: نظری   تعداد ساعت: ۳۲

اهداف کلی درس

آشنایی نسبتاً تفصیلی با روش‌های استنباط احکام از طریق ژرف نگری در برخی مسائل اصول فقه

اهداف ویژه درس

آشنایی با بخشی از قواعد عمومی استنباط احکام سیاسی و حکومتی شامل: تعارض و شروط تعارض ادله، اقسام تعارض، راه حل‌های تعارض ظاهری و حقیقی، اجتهاد و تقلید (حقیقت اجتهاد، انواع اجتهاد، مبادی و مقدمات اجتهاد، تقلید و قلمرو آن، ادله لزوم تقلید اعلم، شرایط مفتی و مجتهد، تبدل اجتهاد)؛ ارتقای آگاهی و توانایی بکارگیری قواعد اصولی در استنباط احکام فقهی

توانایی و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

توانمند سازی دانشجویان در فهم مباحث اصولی و استفاده از آن در بررسی و تحلیل مباحث فقهی

سرفصل درس

- تعریف تعارض
- شرط تعارض ادله
- اقسام تعارض (ظاهری؛ حقیقی: تباین و من وجه)
- راه حل تعارض ظاهری (قاعده جمع عرفی؛ شرایط امکان جمع عرفی؛ موارد جمع عرفی: تقدیم نص یا اظهر بر ظاهر، تخصیص، تقييد، حکومت، ورود؛
- راه حل تعارض حقیقی از نوع تباین در روایات
- راه حل تعارض حقیقی از نوع تباین در غیر روایات
- راه حل تعارض حقیقی از نوع من وجه در روایات
- راه حل تعارض حقیقی از نوع من وجه در غیر روایات
- اجتهاد و تقلید: حقیقت اجتهاد، انواع اجتهاد، مبادی و مقدمات اجتهاد، تقلید و قلمرو آن، ادله لزوم تقلید اعلی، شرایط مفتی و مجتهد، تبدل اجتهاد

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: + عملکردی: -	۲ نمره

تجهيزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس- نرم افزار پاور پوینت- تخته وایت بورد- ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

گزیده ای از: *اصول الفقه، محمدرضا مظفر؛ طریق الوصول الي مهمات علم الاصول، ناصر مکارم شیرازی*

- صدر، سید محمد باقر، *دروس فی علم الاصول (حلقه ثانیه)*، القاہرہ: دارالکتب المصریہ، ۱۹۸۰م.

- فضلی، عبدالهادی، *دروس فی اصول فقه الامامیہ*، بیروت: الغدیر، ۲۰۰۶م.

- خمینی، سید روح الله، *الاجتهاد و التقليد*، تهران: تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۴۱۸ق.

منابع فرعی:

فوائد الاصول، محقق نائینی؛ مصباح الاصول، خویی؛ اصول الفقه فی ثوبه الجدید، محمد جواد مغنیه

- انصاری، مرتضی، *فرائد الاصول*، قم: مؤسسه نشر اسلامی، ۱۳۶۵ش.

- صدر، سید محمد باقر، *دروس فی علم الاصول (حلقه ثالثه)*، القاہرہ: دارالکتب المصریہ، ۱۹۸۰م.

- حکیم، محمد تقی، *الاصول العامه للفقہ المقارن*، قم: المجمع العالمی لاهل البيت (ع)، ۱۴۱۸ق

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com> ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>

۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir> ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): نظریه های عمومی دولت در فقه

(Public Theory of Government in Jurisprudence)

عنوان درس (انگلیسی):

پیشنیاز: دارد ندارد

نوع درس: الزامی

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

اهداف کلی درس

شناخت تحلیلی نظریه های عمومی دولت در فقه شیعه و اهل تسنن و سیر تحول و تکامل آن

اهداف ویژه درس

آشنایی با نظریه های عمومی دولت در فقه اهل تسنن (نظریه خلافت قدیم اهل سنت، نظریه های خلافت جدید)، نظریه های عمومی دولت در فقه شیعه (سلطنت مشروطه، ولایت انتصابی عامه فقیهان، ولایت انتصابی عامه شورای مراجع تقلید، ولایت انتصابی مطلقه فقیهان، دولت مشروطه، خلافت مردم با نظارت مرجعیت، و غیره)، شیعه و نظام سیاسی مشروطه، شیعه و نظام جمهوری اسلامی کسب توانایی نقد و تحلیل نظریه ها

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمندسازی دانشجویان در شناخت نظریه های عمومی دولت در فقه شیعه و اهل سنت و تحلیل آن ها.

سرفصل درس

- مفاهیم و تعاریف
- نظریه های عمومی دولت:
- نظریه های عمومی دولت در فقه اهل تسنن: نظریه خلافت قدیم اهل سنت، نظریه های خلافت جدید اهل سنت (نظریه محمد رشید رضا، ابوالاعلی مودودی، عبد الرزاق احمدالسنهور، محمد الریس و ...)
- نظریه های عمومی دولت در فقه شیعه (سلطنت مشروعه، ولایت انتصابی عامه فقیهان، ولایت انتصابی عامه شورای مراجع تقلید، ولایت انتصابی مطلقه فقیهان، دولت مشروطه، خلافت مردم با نظارت مرجعیت، ولایت انتخابی مقیده فقیه، دولت انتخابی اسلامی، وکالت مالکان شخصی مشاع
- شیعه و نظام سیاسی مشروطه، شیعه و نظام جمهوری اسلامی

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: +	۲ نمره
		عملکردی: -	

تجهيزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس- نرم افزار پاور پوینت- تخته وایت بورد- ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

الدين و السياسة: نظريات الحكم في الفكر السياسي الاسلامي، مجموعة من الباحثين؛ **مفاهيم الفكر السياسي،** شبر الفقيه؛ **اساس الحكومة الاسلامية،** سيد كاظم حائري

- فيرحي، داوود، **نظام سياسي و دولت در اسلام،** قم: مؤسسه آموزشی عالی باقرالعلوم، ۱۳۸۲ش.

- کدیور، محسن، **نظریه های دولت در فقه شیعه،** تهران: نشر نی، ۱۳۷۶ش.

- قادری، حاتم، **اندیشه های سیاسی در اسلام و ایران،** تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه، ۱۳۷۸ش.

- آبادیان، حسین، **مبانی نظری حکومت مشروطه و مشروعه،** تهران: نشر نی، ۱۳۷۴ش.

- میراحمدی، منصور، **اسلام و دموکراسی مشورتی،** تهران: نشر نی، ۱۳۸۴ش.

- میرموسوی، سید علی، **اسلام، سنت، دولت مدرن،** تهران: نشر نی، ۱۳۸۴ش.

- عنایت، حمید، **اندیشه سیاسی در اسلام معاصر،** تهران: خوارزمی، ۱۳۶۲ش.

- نوایی، علی اکبر، **نظریه دولت دینی،** تهران: دفتر نشر معارف، ۱۳۸۱ش.

- جهان بزرگی، احمد، **درآمدی بر تحول نظریه دولت در اسلام،** تهران: دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۸۰ش.

- شمس الدین، محمد مهدی، **نظام حکومت و مدیریت در اسلام،** تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۵ش.

منابع فرعی:

- *الخلافة و الامامة العظمی*، رشید رضا؛ *خلافت و ملوکیت*، ابوالاعلی مودودی
- صلاحی، ملک یحیی، *اندیشه های سیاسی غرب در قرن بیستم*، تهران: قومس، ۱۳۸۶ش.
- حشمت زاده، باقر، *مسائل اساسی علم سیاست*، تهران: کانون اندیشه جوان، ۱۳۷۷ش.
- لمتون، آن کاترین سواين فورد، *نظریه دولت در ایران*، تهران: کتاب آزاد، ۱۳۵۹ش.
- فیرحی، داوود، *قدرت، دانش و مشروعیت در اسلام*، تهران: نشر نی، ۱۳۷۸ش.
- خدوری، مجید، *گرایش های سیاسی در جهان غرب*، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی، ۱۳۶۶ش.
- رضوی، سید مسعود، *متفکران معاصر و اندیشه سیاسی اسلام*، تهران: نشر و پژوهش فرزاد روز، ۱۳۷۸ش.
- نائینی، محمد حسین، *تنبيه الامه و تنزیه المله*، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۶ش.
- ریس، محمد ضیاء الدین، *الاسلام و الخلافة فی عصر الحدیث*، القاهرة: مکتبه دارالترث، ۱۳۹۲ق.
- سنهوری، عبدالرزاق احمد، *فقه الخلافة و تطورها*، قاهره: الهيئة المصریة العامه لکتاب، ۱۹۸۹م.

منابع اینترنتی :

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com> ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>
۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir> ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): نظریه ولایت فقیه با رهیافت امام خمینی (ره)

عنوان درس (انگلیسی): (Theory of Jurists' Guardianship with approach of Imam khomaini)

نوع درس: الزامی

پیشنیاز: دارد ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

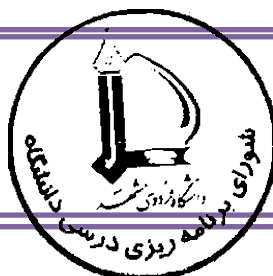
تعداد ساعت: ۳۲

اهداف کلی درس

آشنایی تحلیلی با مبانی نظریه ولایت فقیه به منظور ایجاد توانایی استدلال بر آن و نقد و تحلیل نظریه‌های رقیب

اهداف ویژه درس

شناخت تفصیلی و استدلالی ابعاد نظریه ولایت فقیه امام خمینی و خوانش‌های متفاوت از آن، ظرفیت‌های نظری و عملی آن و ارتقای توانایی نقد و تحلیل در تقابل با نظریه‌های معارض

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمندسازی دانشجویان در درک مبانی نظریه ولایت فقیه، چالش‌های نظری نظریه در تقابل با اندیشه‌های رقیب

سرفصل درس

- جواز و ضرورت برپایی حکومت در عصر غیبت (ادله ی وجوب برپایی حکومت اسلامی در تمامی اعصار، بررسی شبهه اختصاص حکومت و بیعت به ائمه (ع) و روایات موهم آن، ادله منکران حکومت دینی
- مقتضای اصل عملی در مسئله ی ولایت با قطع نظر از ادله
- ادله ی اثبات ولایت فقیه (ادله ی عقلی و نقلی)
- نحوه ی جعل ولایت برای فقیه (نیابت، وکالت، نصب، نظارت)
- شرایط حاکم اسلامی، بررسی مسئله ی علمیت در حاکم (علمیت در فقه یا عملیت در امر حکومت)
- قلمرو وظایف و اختیارات حاکم اسلامی (بررسی اموری که تفویض آن به فقیه مشکوک است) ولایت مطلقه و ولایت نسبی.
- شرایط تصدی زعامت، تصدی قهری، استعانت از حاکم جور، مقبولیت و بیعت، جایگاه بیعت و شورا، مقبولیت و مشروعیت
- حاکم اسلامی و سایر فقها، تراحم ولایات، تداخل و مزاحمت در امور، قلمرو تبعیت از رهبری
- ولایت فقیه و خبرگان رهبری
- ولایت فقیه در قانون اساسی

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: +	۲ نمره
		عملکردی: -	

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس- نرم افزار پاور پوینت- تخته وایت بورد- ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

گزیده ای از: *رسالة فی ولایة الفقیه*، سید مصطفی خمینی، *نظام الحكم فی الاسلام*، آیت الله منتظری

- خمینی، سید روح الله، *کتاب البیع*، قم: بی نا، [بی تا].

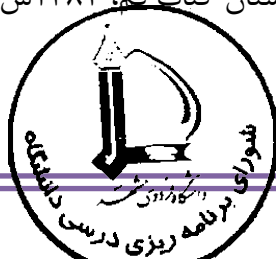
- خمینی، سید روح الله، *ولایت فقیه*، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۶۷ش.

- مصباح یزدی، محمد تقی، *نگاهی گذرا به نظریه ولایت فقیه*، قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۷۹ش.

- جوادی آملی، عبدالله، *ولایت فقیه: ولایت فقاہت و عدالت*، قم: مرکز نشر اسراء، ۱۳۷۸ش.

- واعظی، احمد، *حکومت دینی: تأملی در اندیشه سیاسی اسلام*، قم: نشر مرصاد، ۱۳۸۲ش.

- جعفری پیشه فرد، مصطفی، *چالش های فکری نظریه ولایت فقیه*، قم: بوستان کتاب قم، ۱۳۸۲ش.

منهاج الفقاهه، روحانی؛ مصباح المنهاج، تقلید، حکیم؛

- دراسات في ولاية الفقيه و فقه الدولة الاسلامية، آيت الله منتظري؛ ، مركز اسناد انقلاب اسلامي؛

- علي محمدی، حجت الله، سير تحول اندیشه ولایت فقیه در فقه سیاسی شیعه، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۸ش.

- الغروی التبریزی، علی، التنقیح فی شرح العروة الوثقی، [ابی جا]: [ابی نا]، [ابی تا].

منابع اینترنتی :

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com> ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>

۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir> ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): جنگ و صلح در فقه اسلامی

عنوان درس (انگلیسی): (War and Peace in Islamic Jurisprudence)

نوع درس: الزامی

پیشنیاز: دارد ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

تعداد ساعت: ۳۲

اهداف کلی درس

آشنایی تفصیلی با رویکرد فقهی مذاهب اسلامی در جهاد و روابط بین الملل

اهداف ویژه درس

آشنایی با رویکردهای اسلام در جنگ و صلح و روابط ملل شامل: مباحث جهاد در اسلام (تحلیل ریشه ها، اهداف، بیان گونه ها)، تحلیل فقهی جهاد دعوت، جهاد در عصر غیبت، تحلیل فقهی جهاد دفاعی، زمینه های مسالمت جویی در اسلام، تحلیل فقهی نهادهای امن، هُدهنه، ذمه، بررسی زمینه های صلح دائم، اخلاق و حقوق بشر دوستانه در جهاد اسلامی.

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمندسازی دانشجویان در تحلیل مباحث فقهی مربوط به جهاد و نهادهای امان، هدنه، ذمه و بررسی جایگاه صلح و جنگ در حقوق بشر دوستانه اسلام.

سرفصل درس

جهاد در اسلام: تحلیل ریشه ها، اهداف، بیان گونه ها، اصل اولی در روابط بین الملل

تحلیل فقهی جهاد دعوت، نقد و بررسی دیدگاه ها و ادله و مستندات آن ها، جهاد در عصر غیبت، تحلیل فقهی جهاد دفاعی

زمینه های مسالمت جویی در اسلام، تحلیل فقهی نهادهای امان، هدنه، ذمه و موضوعات مرتبط به هر کدام

بررسی زمینه های صلح دائم

اخلاق و حقوق بشر دوستانه در جهاد اسلامی، اصول و موارد: مصونیت غیر نظامیان، منع به کارگیری سلاح

های غیر متعارف، رفتار با اسیران جنگی

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: +	۲ نمره
		عملکردی: -	

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس - نرم افزار پاور پوینت - تخته وایت بورد - ویدئو پروژکتور

منابع اصلی:

- مستند تحریر الوسیله، سید مصطفی خمینی
- علامه حلی، حسن بن یوسف، *منتهی المطلب فی تحقیق المذهب*، مشهد: الاستانة الرضویة المقدسة، مجمع البحوث الاسلام، ۱۴۱۲ق.
- حسینی، سیدابوالقاسم، *جهاد و حقوق بین الملل*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۶ش.
- قربان نیا، ناصر، *حقوق بشر و حقوق بشر دوستانه*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۷ش.

منابع فرعی:

- مصباح یزدی، *جنگ و جهاد در قرآن*
- سابق، سید، *فقه السنة*، بیروت: دارالکتب العربیة، ۱۳۹۷ق.
- زحیلی، وهبه، *آثار الحرب فی الفقه الاسلامی*، بیروت: دارالفکر، ۱۳۸۵ق.
- زیدان، عبدالکریم، *احکام الذمیین والمستأمنین فی دارالاسلام*، بغداد: جامعة بغداد، ۱۹۷۶م.
- قربان نیا، ناصر، *اخلاق و حقوق بین الملل*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی؛ ۱۳۷۸ش.
- مطهری، مرتضی، *جهاد*، تهران: صدرا، ۱۳۷۲ش.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com>
۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>
۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir>
۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): آیات الاحکام سیاسی

(Political legal injunction of the Quran)

عنوان درس (انگلیسی):

نوع درس: الزامی   پیشنهاد: دارد ندارد

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

اهداف کلی درس

آشنایی تفصیلی با خطوط کلی اندیشه سیاسی در قرآن کریم و اصول راهبردی حاکمیت دینی و سیاست اسلامی

اهداف ویژه درس

آشنایی با تحلیل فقهی سیاسی مهم ترین آیات دارای مضامین سیاسی و اجتماعی در موضوعاتی چون: همگرایی اسلامی امت واحده، حق حاکمیت، اصول حاکمیت، اهداف حاکمیت دین، عدالت به مثابه نرم اساسی حاکمیت دین، اصل شورا، روابط با ملل دیگر، جهاد با ستمگران، جهاد با باغیان، ویژگی های نظام های استبدادی.

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمندسازی دانشجویان در فهم آیات الاحکام سیاسی قرآن کریم و استفاده از آن جهت استنباط احکام فقه سیاسی.

سرفصل درس

تحلیل فقهی تفسیری مهم ترین آیات دارای مضامین سیاسی و اجتماعی در موضوعاتی چون:

هم گرایی اسلامی امت واحده(آل عمران: ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۱۰؛ انفال: ۶۳؛ توبه: ۷۱، ۱۲۲؛ نحل: ۱۲)

حق حاکمیت(نور: ۲۴؛ قصص: ۵)

اصول حاکمیت(نساء: ۵۸، ۵۹؛ احزاب: ۳۶)

اهداف حاکمیت دین(حج: ۴۱)

عدالت به مثابه ترم اساسی حاکمیت دین(نساء: ۱۳۵؛ بقره: ۱۹۴؛ نحل: ۹۰؛ شوری: ۱۵؛ ملئده: ۴۷، ۴۸؛

حدید: ۲۵؛ ص: ۲۶؛ انعام: ۱۵۲)

اصل شورا(آل عمران: ۱۵۹؛ شوری: ۳۸، ۳۹)

روابط با ملل دیگر(ممتحنه: ۸، ۹؛ آل عمران: ۱۱۸)

جهاد با ستمگران(حج: ۳۹؛ توبه: ۵؛ بقره: ۱۹۱-۱۹۴؛ توبه: ۱۱۰)

جهاد با باغیان(حجرات: ۹)

ویژگی های نظام های استبدادی(یونس: ۷۵، ۸۳؛ قصص: ۴؛ زخرف: ۵۱؛ مؤمن: ۳۶، ۳۷)

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: +	۲ نمره
		عملکردی: -	

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس - نرم افزار پاور پوینت - تخته وایت برد - ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

سید قطب، *تفسیر فی ظلال القرآن*

- فضل الله، سید محمد حسین، *من وحی القرآن*، بیروت: دارالملاک، ۱۴۱۹ق.

- طباطبایی، سید محمد حسین، *المیزان فی تفسیر القرآن*، تهران: اخوندی، ۱۳۹۱ش.

- مکارم شیرازی، ناصر، *الامثل فی تفسیر کتاب الله المنزل*، قم: مؤسسه نشر اسلامی، ۱۴۰۴ق.

منابع فرعی:

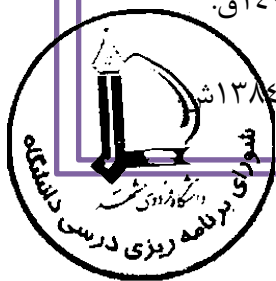
- محمد رشید رضا، *تفسیر المنار*

- زحیلی، وهبة، *التفسیر المنیر*، دمشق: دارالفکر المعاصر، ۱۴۱۱ق.

- قرضاوی، یوسف، *السیاسیة الشرعیة فی ضوء نصوص الشریعة*، بیروت: مؤسسه الرساله ناشرون، ۱۴۲۲ق.

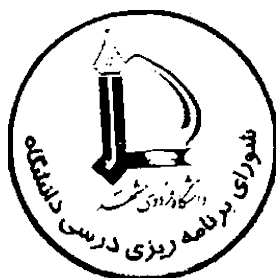
- سبحانی تبریزی، جعفر، *معالم الحکومة الاسلامیة*، اصفهان: مکتبه الامام امیرالمؤمنین (ع)، ۱۴۰۱ق.

- قاضی زاده، کاظم، *سیاست و حکومت در قرآن*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۴ش.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com> ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>
۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir> ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): قواعد فقه سیاسی

(Rules of Political Jurisprudence)

عنوان درس (انگلیسی):

نوع درس: الزامی   پیشنهاد: دارد ندارد

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

اهداف کلی درس

شناخت تفصیلی مهم ترین قواعد فقه سیاسی به منظور دست یابی به انضباط فکری در جهت استنباط احکام فقه سیاسی

اهداف ویژه درس

آشنایی با مفاهیم، مدارک و قلمرو مهم ترین قواعد فقه سیاسی شامل قاعده عدالت، رجوع به خبره، حفظ نظام، ضرورت، لا ضرر، نفی عسر و حرج، مساوات، شورا، تقدیم اهم بر مهم، عدم ولایت بر غیر، حرمت اعانه بر اثم، نفی سبیل، وفای به عقود، تعاون، جبّ، الزام، حرمت جان مسلمان، مقابله به اثم، المؤمنون عند شروطهم؛ ارتقای آگاهی و توانایی بکارگیری قواعد فقه سیاسی در استنباط فقهی

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمندسازی دانشجویان در فهم مستندات، مدارک و قلمرو قواعد مهم فقه سیاسی و استفاده از آن در جهت تحلیل و استنباط فقهی.

سرفصل درس

بررسی و تحلیل مهم ترین قواعد فقه سیاسی (مفاهیم، مدارک، قلمرو) شامل:

- قاعده عدالت	- نفی سبیل
- رجوع به خبره	- وفای به عقود
- حفظ نظام	- تعاون
- ضرورت	- جبّ
- لا ضرر	- الزام
- نفی عسر و حرج	- حرمت جان مسلمان
- مساوات	- مقابله به اثم
- شورا	- المؤمنون عند شروطهم
- تقدیم اهم بر مهم	- و ...
- عدم ولایت بر غیر	
- حرمت اعانه بر اثم	

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

پروژه	آزمون نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
۲ نمره	نوشتاری: + عملکردی: -	ندارد	۲ نمره

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس - نرم افزار پاور پوینت - تخته وایت بورد - ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

قواعد فقه سیاسی، روح الله شریعتی؛ *القواعد الفقهية*، ناصر مکارم شیرازی، *دروس تمهیدية فی القواعد الفقهية*، باقر ایروانی

- موسوی بجنوردی، محمد، *قواعد فقهیه*، تهران: نشر میعاد، ۱۳۷۲ ش.

منابع فرعی:

- ابوالقاسم علیدوست؛ *فقه و عقل*، عباسعلی عمید زنجانی، *مبانی اندیشه سیاسی اسلام*

- علیدوست، ابوالقاسم، *فقه و عرف*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۴ ش.

- علیدوست، ابوالقاسم، *فقه و مصلحت*، تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۸ ش.

- عمید زنجانی، عباسعلی، *دا نشنامه فقه سیاسی*، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۸۹ ش.

- سبحانی تبریزی، جعفر، *معالم الحکومة الاسلامیة*، اصفهان: مکتبه الامام امیرالمؤمنین (ع)، ۱۴۰۱ ق.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com>   ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>
۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir>   ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): فقه و حقوق اساسی

(Jurisprudence and Constitutional Law)

عنوان درس (انگلیسی):

نوع درس: الزامی   پیشنهاد: دارد ندارد

تعداد واحد: ۲   نوع واحد: نظری

تعداد ساعت: ۳۲

اهداف کلی درس

شناخت تفصیلی و استدلالی مبانی و مسائل حقوق اساسی از منظر فقه و مبانی قانون اساسی جمهوری اسلامی

اهداف ویژه درس

آشنایی با تعریف موضوع و اهداف حقوق اساسی، حقوق اساسی، حقوق اساسی و دیگر علوم، مفاهیم و اصطلاحات (حکومت، دولت، قوا و . .)، عناصر حکومت، عناصر دولت، تفکیک قوا، ساختارهای حکومت، مبانی مشروعیت در نظام سیاسی اسلام، حقوق اساسی و ساختار دولت در جمهوری اسلامی ایران، حقوق فردی مبانی حقوق بشر مدرن، مبانی حقوق بشر در اسلام، با رویکرد فقهی و کشف عرصه‌های تعاملی فقه و حقوق اساسی

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمندسازی دانشجویان در فهم مبانی فقهی قانون اساسی و آشنایی با عناصر حکومت و دولت و مبانی مشروعیت در نظام سیاسی اسلام.

سرفصل درس

- تعریف حقوق اساسی، موضوع حقوق اساسی، اهداف حقوق اساسی
- حقوق اساسی و دیگر علوم (جامعه شناسی، سیاست و ...)
- مفاهیم و اصطلاحات (حکومت، دولت، قوا و ...)
- عناصر حکومت
- عناصر دولت
- تفکیک قوا
- ساختارهای حکومت
- مبانی مشروعیت در نظام سیاسی اسلام
- حقوق اساسی و ساختار دولت در جمهوری اسلامی ایران
- حقوق فردی،
- مبانی حقوق بشر مدرن
- مبانی حقوق بشر در اسلام

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

پروژه	آزمون نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
۲ نمره	نوشتاری: +	ندارد	۲ نمره
	عملکردی: -		

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس- نرم افزار پاور پوینت- تخته وایت برد- ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

جزوه استاد از: دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، در آمدی بر حقوق اساسی

- قاضی، ابوالفضل، حقوق اساسی و نهادهای سیاسی، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۶۸ش.

- مدنی، جلال الدین، کلیات حقوق اساسی، تهران: پایدار، ۱۳۷۶ش.

- طباطبایی مؤتمنی، منوچهر، حقوق اساسی، تهران: نشر میزان، ۱۳۸۴ش.

منابع فرعی:

مصطفی عدل، حقوق اساسی یا اصول مشروطیت،

-مهرپور، حسین، مختصر حقوق اساسی جمهوری اسلامی، تهران: دادگستر، ۱۳۸۷ش.

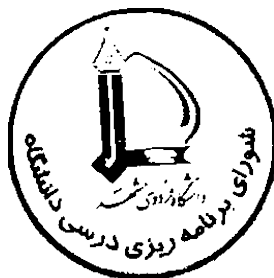
- قاسم زاده، قاسم، حقوق اساسی، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۴ش.

- منتسکیو، شارل لوبی دوسکوندا، روح القوانين، ترجمه: علی اکبر مهتدی، تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۵ش.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com> ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>
۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir> ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): سیره سیاسی معصومان علیهم السلام

(Political Manner of Sacrosanct – A. S.–)

عنوان درس (انگلیسی):

پیشنیاز: دارد ندارد

نوع درس: الزامی

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد:

اهداف کلی درس

آشنائی تحلیلی با روش و منش و کنش معصومان (ع) در دوران حیات سیاسی خود به عنوان رهبران استقرار حق و عدالت با ژرف نگری در رفتار سیاسی ایشان و بررسی جریان‌های سیاسی عصر ائمه به منظور سرمشق قراردادن ایشان.

اهداف ویژه درس

آشنایی با سیره سیاسی امام علی (ع) در مسائلی چون: خلافت و حکمیت و نیز دیگر ائمه اطهار در مورد وقایع سیاسی عصر خود چون: مصالحه و مقاومت، به ویژه قیام عاشورا؛ اصول حاکم بر سیره سیاسی ائمه اطهار چون: اصل اقامه حق و عدل و اصل اهتمام برای مستضعفان و اصل مشورت و عدالت اجتماعی و تکریم و مدارا، تقیه

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمندسازی دانشجویان در فهم سیره سیاسی امامان معصوم علیهم السلام و شناخت جریان های سیاسی عصر ایشان جهت الگو گرفتن از سیره سیاسی آنان.

سرفصل درس

۱- سیره سیاسی امام علی (ع) در مسائلی چون: خلافت و حکمیت و نیز دیگر ائمه اطهار در مورد وقایع

سیاسی عصر خود چون: مصالحه و مقاومت، به ویژه قیام عاشورا.....

۲- اصول حاکم بر سیره سیاسی ائمه اطهار چون: اصل اقامه حق و عدل و اصل اهتمام برای مستضعفان

و اصل مشورت و عدالت اجتماعی و تکریم و مدارا، تقیه و ...

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: + عملکردی: -	۲ نمره

تجهيزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس- نرم افزار پاور پوینت- تخته وایت بورد- ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

- ۱- هاشم معرف الحسنی، *سيرة الأئمة الاثني عشر*
- ۲- جعفریان، رسول، *حیات فکری و سیاسی امامان شیعه*، تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۹ش.

منابع فرعی:

- محمد غزالی، *فقه السیره* ترجمه محمد طاهر حسینی
- ابن اثیر، علی بن محمد، *الکامل فی التاریخ*، بیروت: دار صادر، ۱۳۸۶ق.
- ابن شهر آشوب، محمد بن علی، *مناقب آل ابی طالب*، بیروت: دارالاضواء، ۱۴۰۵ق.
- سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، *تاریخ الخلفاء*، قاهره: مکتبه التجاریه، ۱۳۷۱ق.
- ابوالفرج اصفهانی، علی بن حسین، *مقاتل الطالبین*، النجف: الحیدریه، ۱۳۵۳ق.
- امینی، عبدالحسین، *الغدیر*، ترجمه: محمد تقی واحدی، تهران: بنیاد بعثت، مرکز چاپ و نشر، ۱۳۸۶ش.
- عسکری، سید مرتضی، *معالم المدرستین*، طهران: مؤسسه البعثة، قسم الدراسات الاسلامیه، ۱۴۰۵ق.
- ابن قتیبه، عبدالله بن مسلم، *الامامة و السیاسة*، القاهره: مصطفی البابی الحلبي و اولاده، ۱۳۵۶ق.
- حسین، طه، *علی و بنوه*، مترجم: محمد علی شیرازی، تهران: گنجینه، ۱۳۵۴ش.
- مطهری، مرتضی، *سیری در سیره ائمه اطهار علیهم السلام*، تهران: صدرا، ۱۳۷۵ش.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com> ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>

۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir> ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): اندیشه سیاسی فقیهان شیعه

(Political Opinion of Shiite Jurists)

عنوان درس (انگلیسی):

نوع درس: اختیاری   پیشنهاد: دارد ندارد

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

اهداف کلی درس

آشنایی تحلیلی با اندیشه سیاسی فقیهان شیعه و سیر تحول و تکامل آن

اهداف ویژه درس

آشنایی با گفتمان‌ها و تئوری‌های سیاسی فقیهان شیعه تا قرن ۸ هجری (شیخ کلینی، شیخ صدوق، شیخ مفید، سید مرتضی، و...)، اندیشه سیاسی فقیهان شیعه از قرن ۸ تا ۱۳ هجری (علامه حلی، شهید اول، محقق کرکی، شهید ثانی و...)، اندیشه سیاسی فقیهان شیعه از قرن ۱۳ تا ۱۵ هجری (وحید بهبهانی، محقق نراقی، صاحب عنوانین، صاحب جواهر، میرزای قمی، شیخ انصاری، میرزای نائینی، سید محمد کاظم یزدی، سید حسین بروجردي، محقق خوئی، شهید صدر، امام خمینی(ره) و...)

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمند سازی دانشجویان در فهم اندیشه سیاسی فقیهان و آشنایی با تأثیر آن در استنباط فقهی آنان.

سرفصل درس

- اندیشه سیاسی فقیهان شیعه تا قرن ۸ هجری: شیخ کلینی، شیخ صدوق، شیخ مفید، سید مرتضی، شیخ طوسی، محقق حلی و...
- اندیشه سیاسی فقیهان شیعه از قرن ۸ تا ۱۳ هجری: علامه حلی، شهید اول، محقق کرکی، شهید ثانی، محقق اردبیلی، صاحب مدارک شیخ یوسف بحرانی، فیض کاشانی، و ...
- اندیشه سیاسی فقیهان شیعه از قرن ۱۳ تا ۱۵ هجری: وحید بهبهانی، محقق نراقی، صاحب عناوین، صاحب جواهر، میرزای قمی، شیخ انصاری، میرزای نائینی، سید محمد کاظم یزدی، سید حسین بروجردی، محقق خوئی، شهید صدر، شهید مدرس، شهید مطهری، علامه جعفری، امام خمینی(ره) و...

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: +	۲ نمره
		عملکردی: -	

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس- نرم افزار پاور پوینت- تخته وایت بورد- ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

- گزیده ای از: مجموعه تك نگاشته‌های دفتر تبلیغات اسلامی در مورد اندیشه سیاسی هر يك از فقیهان شیعی نظیر: اندیشه سیاسی شیخ مفید و ابولصلاح حلبی، علی خالقی؛ اندیشه سیاسی میرزای قمی، سید رضا مهدی نژاد؛ و...
- مهاجرنیا، محسن، *اندیشه سیاسی متفکران اسلامی*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلام، ۱۳۸۹ش.
- علی‌محمدی، حجت‌الله، *سیر تحول اندیشه ولایت فقیه در فقه سیاسی شیعه*، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۸ش.
- قاسمی، محمد علی، *فقیهان امامی و عرصه های ولایت فقیه*، مشهد: دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ۱۳۸۴ش.
- جعفری هرندی، محمد، *فقهها و حکومت: پژوهشی در فقه سیاسی شیعه*، تهران: روزنه، ۱۳۷۸ش.
- موسویان، محمد رضا، *اندیشه سیاسی شیخ طوسی*، قم: بوستان کتاب قم (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی)، ۱۳۸۰ش.
- خالقی، علی، *اندیشه سیاسی محقق اردبیلی*، قم: حوزه علمیه قم؛ دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۹ش.
- شریعتی، روح‌الله، *اندیشه سیاسی محقق حلی*، قم: بوستان کتاب قم، ۱۳۸۰ش.
- حسین زاده، محمد علی، *اندیشه سیاسی محقق کرکی*، قم: بوستان کتاب قم؛ دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۰ش.
- موسویان، محمد رضا، *اندیشه سیاسی شهید ثانی*، قم: بوستان کتاب؛ دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۲ش.
- ایزدهی، سید سجاد، *اندیشه سیاسی صاحب جواهر*، قم: بوستان کتاب قم؛ دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۴ش.

منابع اینترنتی :

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com> ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>

۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir> ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): انقلاب اسلامی و تأثیر آن بر اندیشه فقهی معاصر

عنوان درس (انگلیسی): (Islamic Revolution and Its Effects On The Current Juridical Opinion)

نوع درس: اختیاری   پیشنهاد: دارد ندارد

تعداد واحد: ۲   نوع واحد: نظری   تعداد ساعت: ۳۲

اهداف کلی درس

شناخت تفصیلی و تحلیلی تأثیرات انقلاب اسلامی ایران بر اندیشه‌های فقهی معاصر

اهداف ویژه درس

آشنایی با مباحث مربوط به ریشه‌های انقلاب اسلامی، نظریه‌های فقه سیاسی مقارن با ظهور انقلاب اسلامی، تحولات پدید آمده در عصر انقلاب اسلامی، جریان شناسی فقهی شیعه پس از انقلاب اسلامی، جریان شناسی فقهی اهل سنت پس از انقلاب اسلامی.

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمند سازی دانشجویان در فهم ریشه های انقلاب اسلامی و نظریه های فقه سیاسی مقارن با انقلاب اسلامی و استفاده از آن ها جهت تحلیل اندیشه های فقهی معاصر.

سرفصل درس

ریشه‌های انقلاب اسلامی

نظریه‌های فقه سیاسی مقارن با ظهور انقلاب اسلامی:

تحولات پدید آمده در عصر انقلاب اسلامی: دگرگونی‌های موضوعی، سیل پیدایش موضوعات نوین، انتقال از عرصه فقه فردی به اجتماعی و حکومتی و ...

جریان شناسی فقهی پس از انقلاب (شیعه)

- فقه سنتی کلاسیک (آیات خویی، گلپایگانی، صافی، وحید خراسانی، روحانی، شمس الدین و ...)
- فقه حکومتی (امام خمینی) (امام خمینی، سید محمد باقر صدر، آیت الله منتظری، جوادی آملی، فاضل لنکرانی، حسینی تهرانی، موسوی اردبیلی، عمید زنجانی، آذری قمی، فضل الله، مصباح یزدی، آذری قمی، هادوی، و ...)
- فقه مصلحت‌گرا (آیت الله صانعی، موسوی بجنوردی، جناتی، صادقی تهرانی، معرفت، علیدوست، قاضی زاده و ...)
- رویکرد بیرون از ساختار رایج (فقه‌پژوهان روشنفکر) (صالحی نجف‌آبادی، مدرسی طباطبایی، کدیور، مجتهد شبستری، سروش، یوسفی اشکوری، و ...)

جریان شناسی فقهی پس از انقلاب اهل سنت:

- سنتی کلاسیک (وهبة الزحیلی، قرضاوی، ...)
- عقلگرایان (رمضان البوطی، نصر حامد ابوزید، جابری، برهان غلیون، راشد غنوشی، و ...)
- سلفیان

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته‌های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم‌اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه‌مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: +	۲ نمره
		عملکردی: -	

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس - نرم افزار پاور پوینت - تخته وایت بورد - ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

درسنامه استاد با استفاده از:

- جریان شناسی فکری ایران معاصر، عبدالحسین خسرو خواه؛ استمرار انقلاب به کدام روایت، مصطفی جمالی

- فیرحی، داوود، فقه و سیاست در ایران معاصر، تهران: نشر نی، ۱۳۹۱ش.

- عنایت، حمید، اندیشه سیاسی در اسلام معاصر، تهران: خوارزمی، ۱۳۶۲ش.

- کدیور، محسن، نظریه های دولت در فقه شیعه، تهران: نشر نی، ۱۳۷۶ش.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com> ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>

۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir> ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): **فقه و روابط بین الملل**

(Jurisprudence and International Relations)

عنوان درس (انگلیسی):

نوع درس: اختیاری   پیشنهاد: دارد ندارد

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

اهداف کلی درس

آشنایی تفصیلی با مبانی، اهداف و موضوعات روابط بین الملل توأم با رهیافت فقهی

اهداف ویژه درس

آشنایی با تعریف، موضوع و اهداف روابط بین الملل، پیشینه روابط بین الملل و دیپلماسی؛ اصول دیپلماسی در اسلام، اساسی ترین موضوعات روابط بین الملل (اصول حاکم بر روابط بین المللی با رهیافت فقهی، نظریه های متعارف در روابط بین الملل، جنگ و صلح از دیدگاه حقوق بین الملل و اسلام، سازمان های بین المللی، جهانی سازی در روابط بین الملل توأم با رهیافت فقهی)؛ تبیین ظرفیت های عملی فقه اسلام در روابط بین الملل

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمندسازی دانشجویان در فهم مسائل و اهداف و موضوعات روابط بین الملل با توجه به رهیافت فقهی.

سرفصل درس

تعریف، موضوع و اهداف روابط بین الملل

پیشینه روابط بین الملل و دیپلماسی؛ اصول دیپلماسی در اسلام

اساسی ترین موضوعات روابط بین الملل:

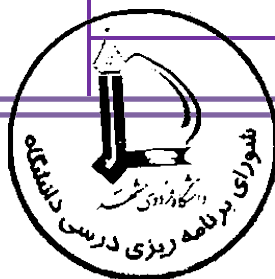
- اصول حاکم بر روابط بین المللی (رهیافت فقهی)
- نظریه های متعارف در روابط بین الملل
- جنگ و صلح از دیدگاه حقوق بین الملل و اسلام
- سازمان های بین المللی
- جهانی سازی در روابط بین الملل توأم با رهیافت فقهی

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: + عملکردی: -	۲ نمره

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس- نرم افزار پاور پوینت- تخته وایت بورد- ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

- جزوه استاد از: - عبدالله جوادی آملی، *روابط بین الملل در اسلام*، نشر اسراء
- قوام، عبدالعلی، *اصول سیاست خارجی و سیاست بین الملل*، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم دانشگاه ها، ۱۳۷۰ ش.
- عامری، هوشنگ، *اصول روابط بین الملل*، تهران: آگه، ۱۳۷۴ ش.
- مسائلی، محمود و ارفعی، عالیہ، *جنگ و صلح از دیدگاه حقوق و روابط بین الملل*، تهران: وزارت امور خارجه، مؤسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۷۳ ش.
- نقیب زاده، احمد، *تاریخ دیپلماسی و روابط بین الملل*، تهران: قومس، ۱۳۸۷ ش.
- آقائی، سید داوود، *سازمانهای بین المللی*، تهران: نسل نیکان، ۱۳۸۲ ش.
- نکویی سامانی، محمود، *دین و فرآیند جهانی شدن*، قم: بوستان کتاب قم، ۱۳۸۶ ش.
- قربان نیا، ناصر، *اخلاق و حقوق بین الملل*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی؛ ۱۳۷۸ ش.
- حمیدالله، محمد، *سلوک بین المللی دولت اسلامی*، ترجمه: مصطفی محقق داماد، تهران: مرکز نشر علوم اسلامی

منابع فرعی:

- *تاریخ روابط بین الملل در قرن نوزدهم*، رونون پی یر، ترجمه قاسم صفوی؛
- *رهیافت فقهی در حقوق بین الملل*، محمدتقی فخلعی
- چرنوف، فرد، *نظریه و زیر نظریه در روابط بین الملل*، ترجمه: علیرضا طیب، تهران: نشر نی، ۱۳۸۸ ش.
- جهانبگلو، رامین، *جهانی بودن*، تهران: نشر مرکز، ۱۳۸۲ ش.

- کاظمی، سید علی اصغر، *روابط بین الملل در تئوری و در عمل*، تهران: نشر قومس، ۱۳۷۲ش.
- منتسکیو، شارل لوبی دوسکوندا، *روح القوانین*، ترجمه: علی اکبر مهتدی، تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۵ش.
- قاضی زاده، کاظم، *سیاست و حکومت در قرآن*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۴ش.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com> ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>
۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir> ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): **فقه و حقوق بین الملل**

(Jurisprudence and International Law)

عنوان درس (انگلیسی):

نوع درس: اختیاری   پیشنهاد: دارد ندارد

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

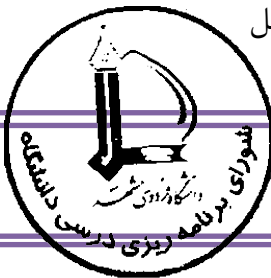
تعداد واحد: ۲

اهداف کلی درس

آشنایی تفصیلی با اصول، مبانی و قواعد حقوق بین الملل اسلامی در مطالعه تطبیقی با حقوق بین الملل معاصر

اهداف ویژه درس

آشنایی با مفاهیم بنیادین درباره فقه و حقوق بین الملل، دیرینه شناسی تاریخی حقوق بین الملل اسلامی، ویژگی های مکتب حقوق بین الملل اسلامی، منابع حقوق بین الملل اسلامی، اصول معاهدات در حقوق بین الملل اسلامی، اصول کلی حقوقی در روابط بین الملل اسلامی، تحلیل فقهی مفاهیمی مانند تابعیت، شهروندی، مشروعیت بین المللی، دارالاسلام، دارالکفر؛ کشف عرصه های تعاملی فقه و حقوق بین الملل

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمندسازی دانشجویان در فهم مبانی و قواعد حقوق بین الملل اسلامی و استفاده از آن جهت تطبیق با حقوق بین الملل مدرن.

سرفصل درس

مفاهیم بنیادین در باره فقه و حقوق بین الملل، دیرینه شناسی تاریخی حقوق بین الملل اسلامی
ویژگی های مکتب حقوق بین الملل اسلامی، منابع حقوق بین الملل اسلامی، عرف، معاهده و ...

اصول معاهدات در حقوق بین الملل اسلامی

اصول کلی حقوقی در روابط بین الملل اسلامی: نفی سلطه پذیری و سلطه گری، اصل همزیستی مسالمت
آمیز، اصل عدم مداخله، اصل حمایت از مظلومان، اصل مسؤولیت بین المللی، اصل شناسایی، اصل مقابله به
مثل، اصل حل مسالمت آمیز اختلافات بین المللی

تحلیل فقهی مفاهیم: تابعیت، شهروندی، مشروعیت بین المللی، دارالاسلام، دارالکفر و ...

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های
دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از
جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز
بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت
و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛
استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط
و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: +	۲ نمره
		عملکردی: -	

تجهيزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس- نرم افزار پاور پوینت- تخته وایت بورد- ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

- محمدتقی فخلعی؛ *رہیافت فقهی در حقوق بین الملل*
- پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ *اسلام و حقوق بین الملل*،
- عمید زنجانی، *حقوق تعهدات بین المللی، دیپلماسی در اسلام*،
- محمصانی، صبحی رجب، *القانون والعلاقات الدولية في الاسلام*، بیروت: دارالعلم للملایین، ۱۳۵۱ق.
- حمیدالله، محمد، *سلوک بین المللی دولت اسلامی*، تهران: مرکز نشر علوم اسلامی، ۱۳۸۰ش.
- عظیمی شوشتری، عباسعلی، *حقوق قراردادهای بین المللی در اسلام*، قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشار، ۱۳۷۸ش.
- عمید زنجانی، عباسعلی، *دا نشنامه فقه سیاسی*، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۸۹ش.

منابع فرعی:

- قربان نیا، ناصر، *اخلاق و حقوق بین الملل*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی؛ ۱۳۷۸ش.
- زحیلی، وهبه، *آثار الحرب فی الفقه الاسلامی*، بیروت: دارالفکر، ۱۳۸۵ق.
- حسینی، سیدابوالقاسم، *جهاد و حقوق بین الملل*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۶ش.
- ضیایی بیگدلی، محمدرضا، *حقوق بین الملل عمومی*، تهران: کتابخانه گنج دانش، ۱۳۷۴ش.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com>
۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>
۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir>
۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): فلسفه فقه سیاسی

(Philosophy of Political Jurisprudence)

عنوان درس (انگلیسی):

نوع درس: اختیاری   پیشنهاد: دارد ندارد

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

اهداف کلی درس

آشنایی تحلیلی با مفاهیم بنیادین، اصول، مبانی، ضوابط و منابع استنباط فقه سیاسی

اهداف ویژه درس

آشنایی با مفاهیم فلسفه فقه، فقه سیاسی، فلسفه فقه سیاسی و سایر مفاهیم بنیادین، رابطه فلسفه سیاسی با فلسفه فقه سیاسی، سیر تاریخی فقه سیاسی و تطورات نظریات، منابع فقه سیاسی، مبانی و اصول فقه سیاسی، اهداف و قلمرو فقه سیاسی، نسبت فقه سیاسی با علوم دیگر.

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمندسازی دانشجویان در فهم مفاهیم، اهداف و قلمرو و منابع استنباط فقه سیاسی

سرفصل درس

مفهوم شناسی فلسفه فقه، فقه سیاسی، فلسفه فقه سیاسی و سایر مفاهیم بنیادین

رابطه فلسفه سیاسی با فلسفه فقه سیاسی

سیر تاریخی فقه سیاسی و تطورات نظریات

منابع فقه سیاسی: کتاب، سنت، سیره، عقل، بنای عقلا، مصلحت و ...

مبانی و اصول فقه سیاسی: آمیختگی دین و سیاست، جایگاه رهبری دینی، ضرورت حکومت دینی، اصل انتخابگری و مشارکت و نظارت مردمی، مصلحت، شورا، بیعت، اصل عدم ولایت، اطاعت.

اهداف فقه سیاسی: عدالت، امنیت، عزت مسلمانان، حفظ نظام

قلمرو فقه سیاسی: بررسی نظریه های فقه اقلی و اکثری

نسبت فقه سیاسی با علوم دیگر؛ فلسفه، کلام، حقوق، علم سیاست و ...

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: +	۲ نمره
		عملکردی: -	

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس- نرم افزار پاور پوینت- تخته وایت بورد- ویدئو پروژکتور

فهرست منابع

منابع اصلی:

درسنامه استاد، گزیده‌ای از منابع:

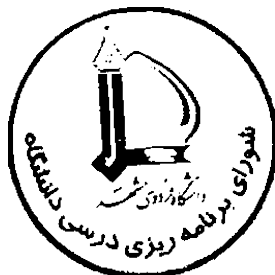
- خلیل عصامی ، *مدخل الی الفکر السیاسی فی الاسلام*
- عباسعلی عمید زنجانی، *مبانی اندیشه سیاسی اسلام*
- نوروزی، محمدجواد، *فلسفه سیاسی اسلام*، قم: انتشارت مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۸ش.
- شکوری، ابوالفضل، *فقه سیاسی اسلام*، قم: [بی تا]، ۱۳۶۱ش.
- عمید زنجانی، عباسعلی، *دا نشنامه فقه سیاسی*، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۸۹ش.
- حقیقت، سید صادق، *مبانی اندیشه سیاسی در اسلام*، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه، ۱۳۸۷ش.
- قاضی زاده، کاظم، *سیاست و حکومت در قرآن*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۴ش.
- سید باقری، سید کاظم، *فقه سیاسی شیعه*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۸ش.
- جهان بزرگی، احمد، *اصول سیاست و حکومت*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۷۸ش.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com> ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>

۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir> ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): بنیان‌های علم سیاست

(Principles of Political Science)

عنوان درس (انگلیسی):

نوع درس: اختیاری   پیشنهاد: دارد ندارد

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

اهداف کلی درس

آشنایی تفصیلی با مهم‌ترین و اساسی‌ترین مفاهیم، موضوعات و مبانی علم سیاست

اهداف ویژه درس

آشنایی با تعاریف و مفاهیم اساسی سیاست، رویکردهای چندگانه‌ی مطالعه سیاست، ارزش‌های سیاسی، طبقه‌بندی نظام‌های سیاسی، ایدئولوژی‌های سیاسی، نظریه‌های دولت، سیاست ملی، سیاست جهانی، قوانین اساسی نظام، انتخابات، نظام احزاب سیاسی، فرایند سیاست، نظریه‌های تصمیم‌گیری در سیاست، عملکرد نظام‌های سیاسی

توانایی و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد

توانمندسازی دانشجویان در فهم مفاهیم و مبانی علم سیاست و آشنایی با نظریه‌های موجود و تحلیل عملکرد نظام‌های سیاسی.

سرفصل درس

تعاریف و مفاهیم اساسی سیاست

رویکردهای چندگانه‌ی مطالعه سیاست

ارزش‌های سیاسی

طبقه بندی نظام‌های سیاسی

ایدئولوژی‌های سیاسی

نظریه‌های دولت

سیاست ملی، سیاست جهانی

قوانین اساسی

نظام انتخابات

نظام احزاب سیاسی

فرایند سیاست

نظریه‌های تصمیم‌گیری در سیاست

عملکرد نظام‌های سیاسی

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته‌های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم‌اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه‌مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: +	۲ نمره
		عملکردی: -	

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس - نرم افزار پاور پوینت - تخته وایت بورد - ویدئو پروژکتور

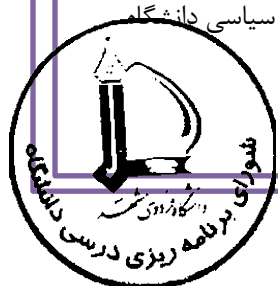
فهرست منابع

منابع اصلی:

- جزوه استاد از: *شالوده شناسی علم سیاست*، مایکل جی رزکین و دیگران، ترجمه اطهری و دیگران
- هیوود، اندرو، *مفاهیم کلیدی در علم سیاست*، مترجمان: حسن سعید کلاهی، عباس کاردان، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۷ش.
- رنی، آستین، *حکومت: آشنایی با علم سیاست*، ترجمه: لیلا سازگار، تهران: نشر دانشگاهی، ۱۳۷۴ش.
- دور ماگن، ژان ایو و موشار، *دانیل، مبانی جامعه شناسی سیاسی*، ترجمه: عبدالحسین نیک گهر، تهران: آگاه، ۱۳۹۴ش.
- تنسی، استیون، *مبانی علم سیاست*، تهران: نشر دادگستر، ۱۳۷۹ش.
- همپتن، جین، *فلسفه سیاسی*، مترجم: خشایار دیهیمی، تهران: طرح نو، ۱۳۸۰ش.

منابع فرعی:

- رد هد، برایان، *اندیشه سیاسی از افلاطون تا ناتو*، ترجمه: مرتضی کاخی، تهران: آگاه، ۱۳۷۳ش.
- گلووسکو، جرج، *تاریخ فلسفه سیاسی*، ترجمه: خشایار دیهیمی، تهران: نشر نی، ۱۳۸۹ش.
- شریعت، فرشاد، *مبانی اندیشه سیاسی در غرب*، تهران: نشر نی، ۱۳۸۴ش.
- ارسطو، *سیاست*، ترجمه: حمید عنایت، تهران: نیل، ۱۳۳۷ش.
- شوارتس منتل، جان، *ساختارهای قدرت "درآمدی بر علم سیاست"*، ترجمه: دفتر مطالعات و تحقیقات سیاسی دانشگاه امام صادق (ع)، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۷۸ش.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com>   ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>
۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir>   ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): مناسبات فقیهان و حکمرانان در تاریخ

(Terms of Jurists and Rulers during the History)

عنوان درس (انگلیسی):

پیشنیاز: دارد ندارد

نوع درس: اختیاری

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

اهداف کلی درس

شناخت تفصیلی روابط و مناسبات فقیهان با حاکمان و سلاطین در طول تاریخ و تحلیل فقهی آن

اهداف ویژه درس

آشنایی با رویکرد عملی فقیهان امامیه در مواجهه با پدیده‌ی سلاطین (عادل و جائر)، تحلیل فقهی تاریخی دوره‌های فقه شیعی در مواجهه‌ی عملی فقیهان و سلاطین.

توانایی و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد

توانمندسازی دانشجویان در تحلیل فقهی روابط فقیهان با حاکمان در طول تاریخ.

سرفصل درس

تحلیل قرآن و سنت در باب ارتباط عالمان دینی با حاکمیت

رویکرد نظری فقیهان در مواجهه با پدیده‌ی سلاطین (عادل و جائر)

تحلیل فقهی تاریخی دوره‌های فقه شیعی در مواجهه‌ی عملی فقیهان و سلاطین:

- عصر اموی
- عصر عباسی
- آل بویه
- خاندان نوبختی
- حاکمان مغول (خواجه نصیر طوسی و ...)
- دوران صفویه (مجلسی اول و دوم؛ شیخ بهایی؛ محقق اردبیلی؛ فیض کاشانی و...)
- دوران قاجار (سید جمال اسد آبادی؛ شیخ هادی نجم آبادی؛ میرزای شیرازی؛ شیخ فضل الله نوری؛ آخوند خراسانی؛ میرزای نایینی، سید محمد طباطبائی و ...)
- دوران پهلوی (کاشانی؛ امام خمینی؛ بروجردی؛ شریعتمداری؛ خوئی و ...)
- عصر انقلاب اسلامی، دولت دینی یا دین دولتی

روش یاددهی - یادگیری

ایجاد فضای مناسب برای دانشجویان جهت مشارکت مفید در مباحث درسی؛ ارزشیابی از آموخته های دانشجویان با استفاده از روش پرسش و پاسخ؛ ارائه تحقیقات کوتاه مرتبط با موضوعات درسی در برخی از جلسات؛ ارائه گزارش درس در ابتدای هر جلسه توسط دانشجویان؛ تشویق دانشجویان به ارائه کنفرانس؛ تمرکز بر روی مباحث استدلالی و تقویت قدرت استنباط و تحلیل دانشجو توسط استاد؛ هدایت دانشجویان به مشورت و هم اندیشی با استفاده از روش بحث گروهی؛ هدایت دانشجویان به تفکر دقیق و علاقه مندی به کاوشگری؛ استفاده از روش حل مسئله برای توصیف و تبیین مسائل تحلیلی جهت توانمندسازی دانشجویان برای استنباط و ارائه نظر و تحلیل درست مباحث.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲ نمره	ندارد	نوشتاری: +	۲ نمره
		عملکردی: -	

تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

فضای کلاس - نرم افزار پاور پوینت - تخته وایت بورد - ویدئو پروژکتور

منابع اصلی:

- گزیده‌ای از: عبد الحسین زرین کوب، *زندگینامه علمی دانشمندان اسلامی*
- خمینی، سید روح الله، *ولایت فقیه*، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۶۷ش.
- الگار، حامد، *دین و دولت در ایران (نقش علما در دوره قاجار)*، ترجمه ابوالقاسم سری، تهران: توس، ۱۳۶۹ش.
- تقی زاده، سید حسن، *سید جمال الدین اسدآبادی معروف به افغانی*، تبریز: سروش، ۱۳۴۸ش.
- حائری، عبدالهادی، *تشیع و مشروطیت در ایران و نقش ایرانیان مقیم عراق*، تهران: امیر کبیر، ۱۳۶۴ش.
- حکیمی، محمد رضا، *بیدارگران اقلیم قبله*، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۵۷ش.
- مدنی، جلال الدین، *تاریخ سیاسی معاصر ایران*، قم: دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۶۲ش.
- میر احمدی، مریم، *دین و مذهب در عصر صفوی*، تهران: امیر کبیر، ۱۳۶۳ش.
- نائینی، محمد حسین، *تنبیه الامه و تنزیه المله*، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۶ش.

منابع فرعی:

- فراستخواه، مقصود، *سرآغاز نو اندیشی معاصر*، تهران: انتشار، ۱۳۷۳ش.
- زیبا کلام، صادق، *ما چگونه ما شدیم*، تهران: روزنه، ۱۳۸۷ش.

منابع اینترنتی:

۱. بانک اطلاعات نشریات کشور: <http://www.magiran.com> ۲. پایگاه مجلات تخصصی نور: <http://www.noormags.ir>
۳. پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی: <http://sid.ir> ۴. ارتباط شیعی (دروس خارج فقه و اصول): <http://eshia.ir>